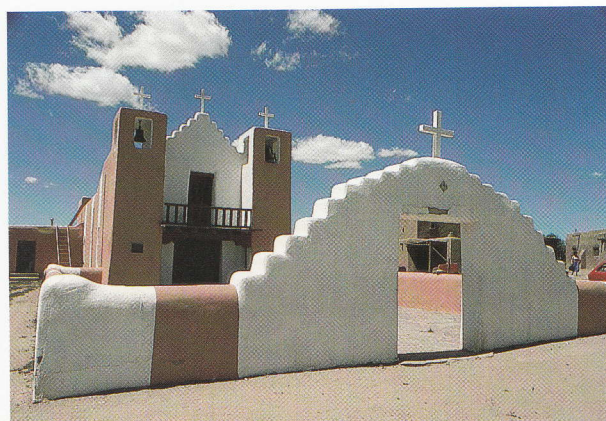

Libris .RO JULIEN RIES

Respect pentru oameni și cărți

ORIGINILE CREȘTINISMULUI

enciclopedia rao

Iisus își spală ucenicii pe picioare, înainte de cină. Spălarea oaspeților pe picioare era obiceiul vremii, dar, cel mai adesea, această îndatorire le revenea servitorilor. Iisus este Învățătorul care se pune în slujba celorlalți. Miniatură dintr-un manuscris armean.

CUPRINS

Introducere

1. Primele comunități creștine
2. Răspândirea rapidă a mesajului lui Hristos
3. Conflictele dintre păgâni și creștini
4. Întâlnirea dintre Evanghelie și cultura greacă
5. Societatea creștină în secolul al III-lea
6. Cultul imperial și prigonirea creștinilor
7. Gândirea creștină confruntată cu gnosticismul și cu maniheismul
8. Creștinismul în societatea secolului al IV-lea
9. Constantin și triumful doctrinei creștine
10. Apusul lumii antice

Mic dicționar

Libris

INTRODUCERE

Respect pentru oameni și cărți

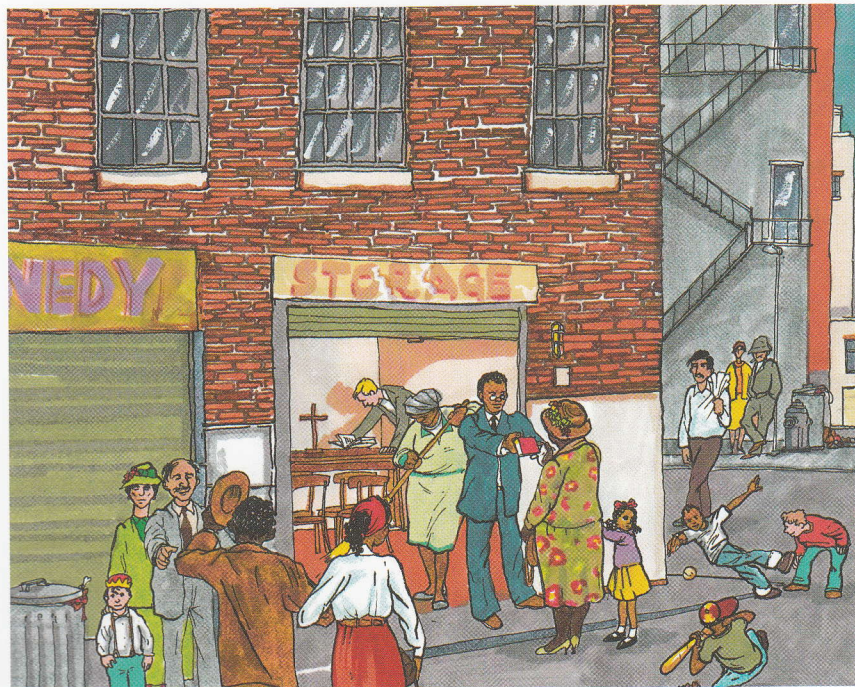
În acest volum vom străbate pe scurt istoria primelor patru secole ale Bisericii creștine. Această perioadă începe după moartea lui Iisus, când cei care cred în el și văd în el pe Fiul lui Dumnezeu se organizează pentru a trăi după învățătura lui și pentru a o răspândi în lume. Ea se încheie în secolul al V-lea, o dată cu apusul lumii antice, în care Biserica a cunoscut prima sa dezvoltare. Două cărți delimitează această epocă: *Faptele Apostolilor*, care narează experiența a treizeci de ani de viață creștină și de evanghelizare, și *Cetatea lui Dumnezeu*, scrisă de Fericitul Augustin între 412 și 426, o capodoperă care îmbrățișează întreaga epocă.

După înălțarea la cer a lui Iisus, cei care i-au rămas credincioși „Domnului înviat” s-au adunat în mici grupuri pentru a continua să propovăduiască. Ei îi rememorează viața și îi celebrează patimile, moartea pe cruce, învierea din morți și înălțarea „la cer”, lângă Tatăl Său. Născut în mijlocul poporului lui Israel, creștinismul se delimitează rapid de tradiția ebraică a Vechiului Testament, deoarece comunitatea pascală are o conștiință foarte vie a misiunii primite de la Iisus. Marcați de pogorârea Duhului Sfânt, de Rusalii, și de calitatea lor de misionari, apostolii se organizează pentru a face cunoscut cuvântul lui Iisus. Acest mesaj este adânc înrădăcinat în tradiția evreiască, însă este original în măsura în care se adresează tuturor oamenilor, nu doar evreilor. Este un mesaj de dragoste universală pe care Evangheliile îl rezumă astfel: Dumnezeu îi iubește pe toți oamenii, fără excepție; astfel, toți oamenii sunt chemați să-l iubească ca pe un tată și să se iubească între ei ca niște frați.

Evanghelia, în greacă „Vestea cea Bună”, este difuzată de discipoli mai întâi la Ierusalim, apoi în Palestina și în țările vecine și în întreg Imperiul roman. Dar creștinii vor întâmpina curând rezistență din partea autorităților romane care îi acuză că nu vor să se închine zeilor lor și să-i aducă împăratului omagiul cuvenit. Această opoziție ia uneori forma prigoanei: de teamă, unii creștini se leapădă de credința lor, în vreme ce alții, martirii, acceptă să sufere, chiar să moară, în numele lui Hristos și al adevărului conținut de mesajul său.

În acest timp, în ciuda gravelor dificultăți și a periculoaselor diviziuni interne, comunitățile creștine se înmulțesc și devin tot mai puternice. Valorile creștine pătrund în structura intimă a societății, producându-se o inculturare a noii credințe într-o societate deja pregătită de elenism. În sfârșit, prin creștinarea împăratului Constantin și prin recunoașterea oficială a creștinismului (Edictul de la Milano, 313), Biserica poate să se organizeze și să se dezvolte în libertate, reacționând contra gnosticismului și a maniheismului, forme de gândire filosofico-religioasă care puteau da naștere unor confuzii în comunitatea creștină.

Primele comunități creștine nu se considerau păstrătoare ale doctrinei unui maestru dispărut, ci erau animate de prezența Fiului înviat și, ca atare, trăind printre oameni. Viața acestor comunități este, așadar, viața lui Iisus însuși, așa cum le făgăduise el ucenicilor: „Iată, Eu sunt cu voi în toate zilele, până la sfârșitul lumii” (*Matei 28, 20*).

La New York, în cartierul East Harlem, la începutul anilor 1960, parohiile protestante se instalau în magazine și depozite, pentru a fi în legătură cu oamenii, în special cu imigranții de culoare și imigranții de pretutindeni, care trăiau în condiții grele din cauza mizeriei, a drogurilor și a violenței. De altfel, primele comunități creștine grupau și ele, de regulă, oameni de condiție modestă.

Respect pentru oameni și cărți

Grăție celei de-a doua cărți scrise de Sfântul Luca după Evanghelia sa, *Faptele Apostolilor*, se știe că primele comunități creștine s-au constituit la Ierusalim curând după moartea lui Hristos.

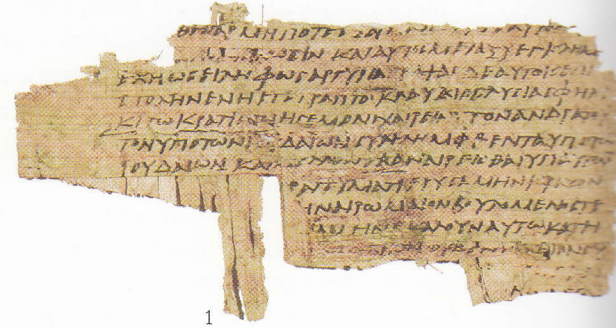
O expansiune rapidă

Pentru cei care credeau în Iisus, Domnul era mereu prezent și, de la pogorârea Duhului Sfânt asupra lor, de Rusalii, ei au devenit conștienți că au o misiune: răspândirea în lume a mesajului lui Iisus. În aceste prime comunități, discipolii se rugau cu stăruință, împărțeau frățește bucatele și frângeau pâinea în amintirea Cinei care precedase crucificarea lui Iisus. Erau adepții milosteniei. La început, au continuat să respecte legile evreilor, în special circumcizia și rugăciunea la Templu.

Foarte repede, s-au constituit comunități creștine și în afara Ierusalimului, în orașe situate pe coasta mediteraneană, cum ar fi Cezarea, Gaza sau Ioppe, marcate de influența grecilor, orașe în care noile comunități primesc în rândurile lor adepți care nu sunt evrei. În Galilea și în Siria, comunități de limbă și mentalitate greacă (elenistică) conviețuiesc alături de comunități aramaice (iudeo-creștine). Rapid, frontierele Palestinei sunt și ele depășite. În jurul anilor 37-38, sunt menționați creștini la Damasc, în Siria, apoi la Antiohia, în Turcia de astăzi, unde, așa cum se precizează în *Faptele Apostolilor*, „a fost dat pentru prima oară numele de creștini ucenicilor (lui Iisus)“.

Sinodul de la Ierusalim

În vremea aceasta, a apărut un grav conflict în sânul acestor comunități tinere. Unii iudeo-creștini vor să impună, în afara botezului, și circumcizia noilor creștini care nu erau evrei. Ei voiau să-i integreze, prin acest rit, poporului lui Israel, căruia, gândeau ei, îi este hărăzită mântuirea. Tensiunea devine atât de mare, încât în anul 49 se reunește la Ierusalim primul sinod al Bisericii

creștine. După discuții aprinse, s-a decis, în special sub influența Sfântului Pavel și cu acordul Sfântului Petru, că nu mai este necesar să treci prin iudaism pentru a deveni creștin. Deci se putea renunța la circumcizie. Ruptura cu iudaismul a fost astfel concretizată. De acum înainte, deși creștinii și-au păstrat rădăcinile spirituale în Biblie (Vechiul Testament) și în iudaism, nu mai erau constrânși de Legea mozaică. Creștinismul putea să se întoarcă spre exterior, spre celelalte popoare, pentru a le evangheliza.

Nașterea Evangheliilor

Era necesar ca noii creștini să cunoască viața și învățăturile lui Iisus. Înainte să moară cei care luaseră parte direct la evenimente, trebuia să fie consemnat în scris ceea ce predicau apostolii. Astfel au luat naștere cele patru Evanghelii pe care le cunoaștem astăzi: după Matei, după Marcu, după Luca și după Ioan. Dar scopul lor nu era atât povestirea exactă a vieții lui Iisus, cât descifrarea semnificației existenței, a cuvintelor și a faptelor sale: pentru ei, Iisus este Fiul lui Dumnezeu, mort și reînviat pentru a-i mântui pe oameni.

